

OULYMP 29.06.2023 § 57
1924/11.01.02/2023

Asia GRK Suomi Oy on tehnyt ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaisen ilmoituksen koeluonteisesta toiminnasta Utajärven kunnassa sijaitsevilla kiinteistöillä Lätäkkö RN:o 889-407-34-55 ja RN:o 889-407-55-41 (palsta 1). Koetoiminnan tarkoituksena on selvittää kokonaisilla renkailla ja rengasrouheella toteutetun tärinävaimennusrakenteen käyttökelpoisuus raideliikenteen aiheuttaman tärinän vaimentamisessa Utajärven kuntaan suunnitellulla asemakaavan laajennusalueella.

Hakija GRK Suomi Oy
Kangaskontiontie 12 B
90240 Oulu
y-tunnus: 2810844-3

Ilmoituksen peruste ja toimivaltainen viranomainen

Ympäristönsuojelulain (527/2014, YSL) 31 §:n mukaan ympäristölupaa ei tarvita koeluonteiseen, lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista (YSL 119 §).

Ilmoituksen käsittelee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu ratkaista vastaavan toiminnan ympäristölupahakemus. Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n 2 momentin kohdan 12 alakohdan f) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluu ratkaista ympäristölupahakemus, joka koskee muuta jätelain soveltamisalaan kuuluvaa jätteiden ammattimaista tai laitospaistista käsittelyä ja jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa. Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oulunkaaren ympäristölautakunta.

Asian vireilletulo

Koeluonteisesta toimintaa koskeva ilmoitus on jätetty Oulunkaaren ympäristöpalveluille 10.5.2023. Ilmoitusta on täydennetty 30.5.2022.

Toiminnan sijoittuminen

Koetoiminta-alue sijoittuu Utajärven taajamaan, Lämpötien ja puhdistamoalueen sekä Oulu-Kajaani valtatie 22 ja Oulu-Kontiomäki-radan rautatiealueen väliselle Utajärven kunnan kiinteistöille 889-407-34-55 ja 889-407-55-41 palstalle 1. Koetoiminta-alueen koko on noin kolme hehtaaria. Alueista on käyttöoikeussopimus Utajärven kunnan kanssa. Koetoiminta-alue on pääosin rakentamatonta ja tiheän kasvillisuuden peitossa, ympäristö on pääosin maa- ja metsätalouskäytössä. Oulujoki sijaitsee noin 650 metriä alueesta itään. Toiminta-alue ei sijaitse tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueella eikä alueen pohjavettä käytetä talousvetenä. Lähin luokiteltu pohjavesialue on Isokankaan 2-luokan pohjavesialue noin 8 kilometriä toiminta-alueesta kaakkoon.

Alueella tai sen läheisyydessä ei ole luonnonsuojelullisesti arvokkaita kohteita, jotka olisivat luontotyyppin, eliö- tai kasvilajiston, muinaismuisto-, kulttuuri- tai

maisema-arvon vuoksi suojeltavia kohteita. Lähin RKY-kohde (valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt), Keisarintie, sijaitsee noin 600 metriä itään koetoiminta-alueesta. Lähin luonnonsuojelualue, Kivisuon luonnonsuojelualue, sijaitsee noin 3,7 kilometriä luoteeseen.

Suunnitellun koetoiminta-alueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse asutusta. Lähin vakituksessa asuinkäytössä oleva rakennus sijaitsee karttatarkastelun perusteella noin 290 metriä etelään toiminta-alueesta. Toiminta-alueen kaakkoisosassa lähimmillään noin 50 metrin päässä sijaitsee liike- ja yleisiä rakennuksia.

Luvat ja kaavoitustilanne

Utajärven kunnan rakennusvalvonta on myöntänyt GRK Suomi Oy:lle toimenpideluvan (4.5.2023 § 17) tärinävaimennusrakennetta varten. Koetoiminnalle on myös Väyläviraston hyväksyntä.

Pohjois-Pohjanmaan yhdistelmämaakuntakaavassa alueella tai sen läheisyydessä on merkinnät pääsähköjohdosta ja ohjeellisesta pääsähköjohdosta. Alueella on voimassa Utajärven kirkonkylän osayleiskaava, jossa koetoiminta sijoittuu rautatien meluvaikutusalueelle (m). Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa, mutta alueelle on vireillä Lämpötien asemakaava. Kunnan viemäri sijoittuu radan ja koetoimintarakenteen väliselle alueelle.

Ilmoituksen mukainen toiminta

Utajärven kunnan asemakaavoitukseen liittyen valtatie 22 länsipuolella on tehty rakennettavuus selvitys sekä melu- ja tärinäselvitykset (Sweco, 2019). Pohjamaa koostuu alueella noin 0,5-1 m hiekkapitoisesta kuivakuorikerroksesta, jonka alla on noin 2-4 m paksu pehmeä kerros (savi, siltti, välissä myös hiekkakerroksia). Maaperän paksuus vaihtelee 2-6 metriin ennen tiivistä moreenia, kallionpintaa ei ole varmistettu tai mitattu. Rataosuudelta on ollut käytettävissä vanhoja pohjatutkimustuloksia aiemmista suunnitteluvaiheista (painokairauksia ja näytetietoja). Näitä on täydennetty vuonna 2023 siipikairauksilla, puristin-heijarikairauksilla ja näytteenotolla. Laboratorionäytteille on tehty silmämääräiset maalajiarviot, sekä valikoiden mm. juoksurajan ja vesipitoisuuden määrityksiä, rakeisuustutkimuksia, humuspitoisuuden määrityksiä. Pohjaveden pintaa ei ole määritetty, mutta se voidaan riittävällä tarkkuudella olettaa kuivakuorikerroksen alapintaan eli arviolta tasolle +78,5 (N2000). Tarkempi pohjavedenpinnan määrittäminen tehdään rakentamisvaiheessa.

Tärinäselvityksessä on lähtötietojen ja arviointitason tarkkuudella määritetty turvallinen suojaetäisyys radasta uusille asuinrakennuksille, toimistorakennuksille ja teollisuusrakennuksille, 90-215 metriä. Mikäli tärinää ei saada vaimennettua radan lähialueella, kaavan toteutus aiotulla tavalla ja koko laajuudessaan ei ole mahdollista.

Junaliikenteen aiheuttamaan tärinään vaikuttavat junan tyypin, massan ja nopeuden lisäksi radan ja kaluston kunto sekä maaperä. Tärinä etenee aaltoliikkeenä, joten sen voimakkuus yleensä pienenee, kun etäisyys tärinälähteeseen kasvaa. Tärinävaikutuksia pyritään pienentämään mm. junien nopeuksia rajoittamalla. Tärinää voidaan vaimentaa myös esteellä tärinälähteen ja ympäristön välillä. Ponttiseiniä ja pilaristabilointia on kokeiltu vaimentamaan rataliikenteestä aiheutuvaa tärinää. VTT:n tutkimusten mukaan jäykällä materiaalilla täytetyt tärinäesteet tulee ulottaa vähintään kahdeksaan

metriin, pehmeillä materiaaleilla vaimennushyöty voidaan saada jo neljässä metrissä.

Käytöstä poistetut renkaat hyödynnetään pääsääntöisesti Suomessa maarakentamisen tarpeisiin MARA-asetuksella (VNa 843/2017), joka mahdollistaa renkaiden valvotun maanrakennuskäytön. Kierrätysrenkaat voivat toimia muun muassa rakenteen kevennyksenä, vesivarastona, kuivatusrakenteena ja routaeristeenä. Renkaiden hyödyntämisilmoitus käsitellään ELY-keskuksessa ja tiedot merkitään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Asetuksen mukaan rengasrouheen käyttö on sallittua väylä- ja kenttärakenteissa, vallirakenteissa sekä teollisuus- ja varastorakennusten pohjarakenteissa. Kokonaisia käytöstä poistettuja renkaita voidaan käyttää edellä mainituissa rakenteissa niitä sitovana, tukevana tai keventävänä rakenneosana. Jätettä sisältävän rakennekerroksen etäisyys pohjaveden enimmäiskorkeudesta tulee olla vähintään yksi metri.

Tärinävaimennusrakenteessa hyödynnettävät renkaat (jätenimike 16 01 03) täyttävät MARA-asetuksen vaatimukset haitta-aineiden osalta, mutta jättemateriaalin kerrospaksuus ylittää viisi metriä ja vähimmäisetäisyys pohjaveteen ei oletettavasti toteudu kaivannon syvyyden vuoksi.

Koetoiminnassa rakennetaan radan suuntaisesti maisemavalli (maisemavalli 3), jonka alle tehdään maakerrokset läpäisevä, rengasmateriaaleilla täytettävä kaivanto, joka toimii tärinävaimennusrakenteena. Lisäksi alueelle rakennetaan kaksi maisemavallia (maisemavalli 1 ja 2). Koetoiminnassa on tarkoitus vertailla varsinaisen tärinävaimennusrakenteen ja pelkän suojavallin vaikutusta junaliikenteen aiheuttamaan tärinäan alueella.

Koekohteessa tehdään tärinämittaukset ennen ja jälkeen koerakenteen toteuttamisen. Mittaukset tehdään maapiikeillä asennettavilla, etäluettavilla kolmiaksisiaalisilla tärinämittareilla. Mittarit asennetaan radan viereen, koerakenteen taakse ja kauemmas koerakenteesta. Mittausjakso on kerrallaan noin viikko, jolloin havaitaan kaikki säännöllisesti liikennöivät junatyyppit. Toinen mittausjakso tehdään koerakenteen rakentamisen jälkeen. Koetoimintaa edeltävät mittaukset on tehty jaksolla 9.-27.12.2022. Nimellinen mittausaika on 7 vrk, mutta mittarit olivat mittausaikana viikon yhdessä poikkileikkauksessa ja sitten mittarit siirrettiin toiseen poikkileikkaukseen.

Alueelle kaivetaan kaivanto, jota tuetaan tarvittaessa esimerkiksi pontein. Kaivantoa kaivetaan ja täytetään vaiheittain. Kaivannon päälle rakennetaan maisemavalli, joka estää liikkumisen rengasmateriaalilla täytetyn kaivannon päällä. Valli myös toimii stabiliteettia lisäävänä kuormana. Ulkopuolisten vesien pääsy kaivantoon estetään maanpinnan muotoilulla ja tarvittaessa ojituksin. Pohjaveden pintaa ei ole määritetty, pohjavesipinta tarkentuu rakennusvaiheessa. Alueen pohjoisosaan rakennetaan pelkät maisemavallit ilman kaivantoa suojaamaan aluetta rataliikenteen melulta. Radan ylitse rakennettavan ylikulkusillan tulopenkereen stabiliteettia ei haluta heikentää. Radan stabiliteetti on tarkistettu laskelmilla, pohjoiset maisemavallit toimivat vakauttavana massana.

Kemiallisesti ja fysikaalisesti muuttumaton rengasmateriaali voidaan käyttää useita kertoja uudestaan. Renkaiden raaka-aineina käytetään kumia, elastomeereja, hiilimustaa, kudusrakenteena terästä ja tekstiiliä. Kumi on orgaanista, pysyvää materiaalia, joka ei liukene veteen. Kuutiopaino riippuu tiivistyksestä, mutta rengasmateriaali on kevyempää kuin tavallinen maa aines. Rengasmateriaalin tiheys on 1,02-1,27 tn/m³. Vettä tiheämpänä renkaat eivät kellu, materiaalikerros johtaa hyvin vettä eikä padota veden virtausta. Roudankestävyys on hyvä, koska renkaat eivät ime eivätkä pidätä vettä.

Koetoimintaan otetaan renkaita vastaan vain etukäteen hyväksytyiltä toimittajilta. Asiakkaan tulee aina toimittaa materiaalista ennakkotiedot (laatu, määrä, analyysitodistukset), joiden perusteella arvioidaan materiaalin soveltuminen koetoimintaan ja tehdään vastaanottopäätös. Renkaiden tulee täyttää VNa 843/2017 vaatimukset. Renkaista määritetään PAH-yhdisteet kokoomanäytteistä 15 000 tonnin jäte-erittäin. Analysoitavat PAH- yhdisteet ovat: antraseeni, asenafteneeni, asenaftyleeni, bentso(a)antraseeni, bentso(a)pyreeni, bentso(b)fluoranteeni, bentso(g,h,i)peryleeni, bentso(k)fluoranteeni, dibentso(a,h)antraseeni, fenantreeni, fluoranteeni, fluoreeni, indeno(1,2,3-cd)pyreeni, kryseeni, naftaleeni ja pyreeni. Kaikista koetoiminnassa käytettävistä materiaaleista tulee olla laboratorion tutkimustulos, lausunto tai vastaava dokumentti, josta ilmenee kyseisen materiaalin oleelliset haitta-ainepitoisuudet.

Vastaanotettaessa materiaalia tarkistetaan kuorman sisältö, materiaalin laatu ja kuormaa koskevat asiakirjat. Koetoiminta-alueelle ei vastaanoteta kuormia, joilla ei ole tarvittavia analyysitodistuksia tai kuormia, jotka sisältävät epäpuhtauksia tai muuta kuin sovittua jättemateriaalia. Kuorman täyttäessä vastaanottoehdot kuorma ohjataan purkupaikalle ja käytetään suoraan rakenteeseen. Tarvittaessa renkaat voidaan lyhytaikaisesti varastoida aumatyypisiin kasoihin kaivannon viereen. Koetoiminnassa käytetään puhtaita maa-aineksia rakenteen peittokerroksena, jolloin tutkimustulosta ei vaadita.

Koetoiminnan kesto on 12.6.2023 – 31.12.2024. Kesällä 2023 tehdään alustavia töitä alueella ja otetaan materiaalia vastaan vallirakenteisiin, varsinainen koetoimintarakennekaivanto rakennetaan alueelle talvikaudella 2023-2024 maan ollessa jäässä. Kaivannon yläpuolinen valli toteutetaan alkukesällä 2024 ja maisemointityöt tehdään kesällä 2024. Tärinämittaukset tehdään roudan kokonaan sulettua kesällä 2024. Koetoiminta raportoidaan loppuvuodesta 2024.

Pääosin alueella työskennellään arkisin klo 7:00-17:00 välisenä aikana. Alueelle vastaanotetaan renkaita pääosin arkisin (ma-pe) klo 6.00–22.00 välisenä aikana. Satunnaisia kuormia vastaanotetaan myös öisin ja viikonloppuisin.

Koetoiminnasta pidetään kirjaa. Toiminnan päätyttyä toimitetaan valvontaviranomaiselle yhteenvetoraportti koetoiminnasta. Yhteenveto sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- alueelle vastaanotetut jätteet: jäteluokka, määrä, alkuperä, kuljettaja ja tuontipäivämäärä,
- toiminnassa syntyneet jätteet/materiaalit: määrä, laatu, toimituspaikka ja -aika ja kuljettaja,
- mahdolliset onnettomuus ja häiriötilanteet sekä toimintaa koskevat yhteydenotot,
- suoritettavat tarkkailutoimenpiteet ja tarkkailutulokset: vesistöistä otetut näytteet ja niiden tulokset,
- koetoiminnan keskeisimmät tulokset ja mahdolliset jatkotoimenpiteet.

Hakija on toimittanut ilmoituksen liitteenä maanrakennustöiden työselostuksen ja esimerkin rengasleikkeen PAH-analyyseistä sekä luottamuksellisena poikkileikkauspiirustukset, suunnitteluraportin, materiaalmäärät sekä käyttöoikeussopimuksen.

Ympäristövaikutukset ja niiden vähentäminen

Päästöt maaperään ja pinta- ja pohjaveteen

Ilmoituksen mukaan toiminnalla ei ennakkoon arvioida olevan merkittävää vaikutusta maaperään tai pohjaveteen. Toiminta ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella tai pohjavesialueen lähellä. Koetoiminnasta ei arvioida olevan maaperän tai pinta- tai pohjavesien pilaantumisen vaaraa. Ympäristön vedet johdetaan hallitusti alueen ojituksiin. Vallialueelle ulottuvat metsäojat putkitetaan vallien läpi, veden kulku ojastoissa ei esty. Ennen toiminnan aloittamista alueen vedet kokoavasta, radan alittavasta ojasta otetaan näyte, josta analysoidaan pH, kiintoaine, sulfaatti, COD kemiallinen hapenkulutus, sähkönjohtavuus, kokonaistyppi (kok N), kokonaisfosfori (kok P), öljyhiilivedyt C10-C40. Vastaava vesinäyte otetaan koetoimintarakenteen valmistuttua. Vedenlaatua seurataan aistinvaraisesti koko koetoiminnan ajan ja koetoiminta-alueelta lähtevästä vedestä otetaan näyte tarvittaessa. Käytössä olleiden maalajitietojen ja GTK:n aineiston perusteella alueelle ei esiinny happamia sulfaattimaita, mutta niiden esiintymistä seurataan kaivettaessa. Mikäli alueelta löytyy sulfaattimaita, ne toimitetaan vastaanottoaikkaan, joilla on ympäristölupa käsitellä happamia sulfaattimaita.

Rakentamisessa käytettävistä koneista voi aiheutua polttoaine- tai kemikaalivuoto alueelle. Riskien minimoimiseksi polttoaineita ja kemikaaleja käsitellään huolellisesti ja asianmukaisesti, alueella käytettäviin koneisiin on varattu imeytysainetta häiriötilanteita varten. Alueella ei säilytetä polttoaineita. Mikäli alueella säilytetään koneiden huoltotarvikkeita tai kemikaaleja, jotka luetaan vaarallisiksi jätteiksi, nämä säilytetään asianmukaisessa tyyppihyväksytyssä ja lukittavassa kontissa.

Alueen toimintaan osallistuva oma ja urakoitsijoiden henkilökunta on perehdytetty ympäristövaikutusten aktiiviseen tarkkailuun ja torjuntaan.

Päästöt vesistöön ja viemäriin

Alueen rakentamisvaiheessa voi aiheutua vähäisiä kiintoainespäästöjä alueen ojiin ja sitä kautta Putaalanjokeen. Kaivanto kaivetaan siten, että ojan ja kaivannon väliin jätetään suojakaista ja vedet johdetaan ojastoon hallitusti esimerkiksi putkitusten kautta. Mikäli kaivantoa joudutaan pumppaamaan tyhjäksi, vedet pumpataan siten, että pumppauksesta ei aiheudu haittaa maastoon eikä ojastoon. Kaivantoon voidaan tarvittaessa asentaa pintapuomi estämään kiintoaineen ajautumista ojastoon. Tarvittaessa koetoiminta-alueen vedet voidaan johtaa myös laskeutusaltaan kautta ympäröivään ojastoon, altaan paikka määräytyy tarpeen mukaan kaivamisen edetessä. Laskeutusaltaan riittävyttä seurataan ja sitä laajennetaan/tyhjennetään tarvittaessa. Laskeutusallas on vain rakentamisaikainen, koska rakenteen valmistuttua kiintoainekuormaa ei aiheudu ojastoon. Rakentamista varten mahdollisesti kaivettu laskeutusallas tai -altaat täytetään rakenteen valmistuttua.

Alueen hule- ja suotovesiä ja lähiympäristön pintavesiä seurataan jatkuvasti aistinvaraisesti. Jos ojaston vedessä havaitaan jotain poikkeavaa, voidaan vedestä ottaa näyte myös esitetyn kahden näytteenoton välillä. Näyte otetaan alueen alapuolisesta ojituksesta. Vesinäytteistä analysoidaan tarvittaessa:

- pH
- kiintoaine
- sulfaatti
- COD-kemiallinen hapenkulutus
- sähkönjohtavuus
- öljyhiilivedyt C10-C40

Analyysit teetetään akkreditoidussa laboratoriossa ja tulokset toimitetaan tiedoksi ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Päästöt ilmaan

Alueella toimivat työkoneet ja materiaalien käsittely aiheuttavat vähäisesti päästöjä ilmaan sekä jonkin verran pölyämistä. Alueen lähellä ei ole häiriintyviä kohteita.

Melupäästöt ja tärinä

Materiaalien käsittely ei aiheuta maanrakennustoiminnasta poikkeavaa melua. Etäisyyksien lähimpiin naapureihin arvioidaan olevan niin pitkät, että vaikutukset eivät ole havaittavia tai ne ovat merkitykseltään hyvin vähäisiä eivätkä ylitä sallittuja meluraja-arvoja. Materiaalien toimittamisesta ja siitä aiheutuva meluvaikutus minimoidaan siten, että toimitukset tehdään yhdistelmäkuormina aina, kun se on mahdollista.

Koetoiminnalla pyritään ehkäisemään rataliikenteestä aiheutuvaa tärinää suunnitellulla kaava-alueella.

Yleinen viihtyvyys ja ihmisten terveys

Ilmoituksen mukaan lähin asuinkiinteistö sijaitsee yli 300 metriä itään suunnitellusta koetoiminta-alueesta, VT 22 itäpuolella. Karttatarkastelun perusteella lähin vakituksessa asuinkäytössä oleva rakennus sijaitsee noin 290 metriä etelään. Toiminta-alueen kaakkoisosassa lähimmillään noin 50 metrin päässä sijaitsee liike- ja yleisiä rakennuksia. Ilmoituksen mukaan koetoiminnasta ei aiheudu eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n mukaista kohtuutonta rasitusta lähimmille häiriintyville kohteille. Koetoiminta-alueelle johtavan tien varrella ei ole pysyvää tai vapaa-ajan asutusta.

Jätteet

Toiminnassa huolehditaan, että jätteitä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteistä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Toiminnassa mahdollisesti syntyvät jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa kyseisen jätteen vastaanottamiseen.

Suunnitellut ympäristönsuojelutoimet

Koetoiminnassa ei käytetä kemikaaleja eikä muodostu jätevesiä tai jätteitä. Hulevedet ohjataan hallitusti ojastoon. Poikkeuksellisiin tilanteisiin varautumisessa noudatetaan työmaan pelastussuunnitelmaa. Onnettomuudet ehkäistään huolellisella suunnittelulla, toimipaikkakohtaisella riskinarviolla ja henkilökunnan perehdyttämisellä.

Mikäli koetoiminnan aikana ei tule esille syytä, miksi tärinävaimennusrakenne ei voisi jäädä paikoilleen, rakenne jää estämään raideliikenteestä aiheutuvaa tärinää kuin myös siitä aiheutuvaa melua. Alue siistitään rakenteen valmistuttua ja huolehditaan, että koetoiminnasta ei toiminnan jälkeen aiheudu haittaa ympäristölle.

Vakuus

Vakuussummaksi koetoiminnalle GRK Suomi Oy esittää 10 000 euroa. Summa perustuu koetoiminnan pienimuotoisuuteen ja lyhyeen toiminta-aikaan. Jälkihoitokustannukset koostuvat lähinnä kuormauksesta ja kuljetuksesta. Ympäristönsuojelulain 59 § mukaan vakuus voidaan jättää vaatimatta muuta kuin kaatopaikkatoimintaa harjoittavalta, jos vakuudella katettavat kustannukset toimintaa lopetettaessa ovat jätteen määrä, laatu ja muut seikat huomioon ottaen vähäiset. YSL 61 § mukaan pienimuotoisia toimintoja varten vakuuden määrä voidaan säätää kiinteäksi summaksi, joka voi olla enintään 10 000 euroa.

Asian käsittely

Ilmoituksen vireillä olosta ei ole kuulutettu, koska ilmoituksen mukaisen toiminnan ei ole katsottu voivan olennaisesti vaikuttaa ympäristönsuojelulain 121 §:ssä tarkoitetulla tavalla yleisiin tai yksityisiin etuihin.

Lausunnot

Asiasta ei pyydetty lausuntoja.

Valmistelijan päätösesitys

Oulunkaaren ympäristölautakunta hyväksyy GRK Suomi Oy:n ilmoituksen renkaiden ja rengasrouheen koeluonteisesta käytöstä maisemavalleissa ja tärinävaimennusrakenteessa Utajärven kunnan kiinteistöillä RN:o 889-407-34-55 ja RN:o 889-407-55-41 (palsta 1). Ilmoitus hyväksytään täydennetyn ilmoituksen mukaisesti seuraavin määräyksin:

1. Ilmoituksen mukaista koeluonteista toimintaa saa harjoittaa ilmoituksen mukaisessa paikassa ajalla 30.6.2023-31.12.2024. Jätteen vastaanotto ilmoituksen mukaiseen toimintaan on lopetettava viimeistään 30.9.2024 mennessä. Mikäli ilmoituksen mukaista toimintaa on tarvetta jatkaa 31.12.2024 jälkeen, tulee toiminnalle hakea ympäristölupa.
2. Koeluonteiseen toimintaan käytettävien jätteiden ja materiaalien tuonnin aloittamisesta sekä rakenteiden valmistumisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle sähköpostitse osoitteeseen ymparistopalvelut@pudasjarvi.fi.
3. Koeluonteisessa toiminnassa saa vastaanottaa, välivarastoida ja käyttää maisemavallissa ja tärinävaimennusrakenteessa kierrätysrenkaita ja rengasrouhetta (jätenimike 16 01 03) ilmoituksessa esitetyn määrän.
4. Jätteen kertavarastointimäärät tulee pitää mahdollisimman pieninä. Varastoinnin tulee tapahtua käyttöoikeussopimukseen rajatulla alueella. Varastoinnissa tulee huolehtia, etteivät jätteet pääse leviämään alueella.
5. Vastaanotettavien renkaiden ja rengasrouheen tulee täyttää Valtioneuvoston asetuksessa eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017) määritetyt laatuvaatimukset ja haitallisten aineiden raja-arvot. Mahdolliset ilmoituksen mukaiseen hyötykäyttöön soveltumattomat jätteet tulee toimittaa vastaanottajalle, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä jätteitä. Alueella ei saa vastaanottaa jätettä, jonka haitta-ainepitoisuuksia ei ole selvitetty.
6. Happamien sulfaattimaiden esiintymistä alueella tulee seurata rakentamisen aikana. Mikäli alueella havaitaan sulfaattimaita, ne on toimitettava välittömästi vastaanottopaikkaan, joilla on ympäristölupa happamien sulfaattimaiden vastaanottoon. Happamia sulfaattimaita ei saa käyttää koetoimintarakenteen rakentamiseen.

7. Koetoimintarakenteen peittokerroksena saa käyttää vain puhtaita maa-aineksia. Rakenteeseen ei saa käyttää maa-ainesta, jonka epäillään tai tiedetään sisältävän vieraskasvien siemeniä tai leviämiskykyisiä kasvinosia. Vieraslajien ilmaantumista tulee seurata ja tarvittaessa ryhtyä välittömästi torjuntatoimenpiteisiin.
8. Koeluonteinen toiminta on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu maaperän, pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa, melu- tai pölyhaittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista tai muuta haittaa taikka vaaraa ympäristölle tai terveydelle.
9. Vesienhallintarakenteet on rakennettava ilmoituksessa esitetyllä tavalla. Jos rakentamisvaiheessa havaitaan vähäistä suurempia kiintoainepäästöjä, tulee vesien johtaminen ojiin tehdä laskeutusaltaan/-altaiden kautta. Laskeutusaltaiden koko tulee olla riittävä ja ne tulee tyhjentää tarvittaessa. Laskeutusaltaiden rakentamisesta tulee ilmoittaa valvovalle viranomaiselle sähköpostitse ennen niiden kaivamista.
10. Toimintaa saa harjoittaa arkisin ma-pe klo 7.00-17.00 välisenä aikana. Renkaita saa vastaanottaa arkisin ma-pe klo 6.00-22.00 välisenä aikana. Poikkeavista toiminta-ajoista ja satunnaisista kuormien ajosta yöaikaan ja lauantaisin tulee sopia etukäteen valvontaviranomaisen kanssa.

Koetoiminnan toiminnasta ja siihen liittyvästä liikenteestä aiheutuva melu ei saa lähimmässä häiriintyvässä kohteessa ylittää melutason ohjearvoja 55 dB (LAeq) klo 7.00-22.00 eikä yöohjearvoa klo 22.00-7.00 50 dB. Uusilla alueilla melutason yöohjearvo on 45 dB. Lähimpien loma-asuntojen piha-alueella melutaso ei saa ylittää päivällä klo 7.00-22.00 45 dB (LAeq) eikä yöohjearvoa 40 dB. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa määräyksiä toiminnan aiheuttaman melun selvittämisestä ja mittaamisesta sekä meluntorjunnasta.

11. Alueilla ei saa varastoida polttoaineita tai työkoneita. Mikäli alueilla tilapäisesti säilytetään koneita tai polttoaineita, tulee säilytys- ja tankkausalueet tiivistää vettä läpäisemättömiksi (esim. HDPE -kalvo, jonka päälle hienojakoista maa-ainesta). Alueilla ei saa käyttää vuotavia työkoneita tai autoja, ja niiden kunto on tarkastettava säännöllisesti.

Polttoaineet on säilytettävä kaksoisvaipallisissa tai suoja-altaallisissa, lukituissa säiliöissä. Katetun suoja-altaan tilavuuden tulee olla vähintään 10 % suurempi kuin suoja-altaassa olevan säiliön suurimman säiliön tilavuus. Säiliöissä tulee olla ylitäytönestien ja lukittava sulkuventtiili. Säiliöiden kunto on tarkastettava ennen niiden käyttöönottamista. Voiteluöljyt ja muut kemikaalit on varastoitava lukittavissa, tiivispohjaisissa tiloissa.

Häiriö- ja muut poikkeukselliset tilanteet

12. Koetoimintarakenteet on rakennettava ja niitä tulee käyttää niin, että estetään ja torjutaan erilaiset haitat ja vaaratilanteet. Alueilla käytettävät työkonet on pidettävä kunnossa. Sellaisista poikkeuksellisista tilanteista ja vahingoista tai päästöistä, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, on välittömästi ilmoitettava palo- ja pelastusviranomaisen lisäksi valvontaviranomaiselle. Ympäristövahingon tapahtuessa tai vahingon vaaran uhatessa toiminnanharjoittaja on velvollinen ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi.

Tarkkailu, kirjanpito ja raportointi

13. Luvan haltijan on järjestettävä valvontaviranomaisen kanssa aloitustarkastus ennen toiminnan aloittamista ja lopputarkastus, kunhan koetoimintarakenne on valmis.
14. Ennen koetoiminnan aloittamista alueen vedet kokoavasta ojasta tulee ottaa kokoomanäyte, josta analysoidaan pH, sähkönjohtavuus, kiintoaine, kemiallinen hapenkulutus (COD), sulfaatti, kokonaistyyppi, kokonaisfosfori, öljyhiilivedyt C10-C40 ja bentsotiatsoli-2-tioli. Vastaava näyte otetaan myös koetoimintarakenteen valmistuttua, viiden vuoden kuluttua rakenteen valmistumisesta ja ennen kiinteistöjen käyttöoikeussopimuksen loppumista. Näytteenottajan tulee olla sertifioitu ja analyysit on teetettävä akkreditoidussa laboratoriossa. Vesinäytteiden tulokset on toimitettava valvontaviranomaiselle.
15. Koetoiminnasta on pidettävä käyttöpäiväkirjaa. Kirjanpitoon on merkittävä kaikki koetoiminnan ja sen ympäristövaikutusten kannalta olennaiset tiedot.
16. Koeluonteisesta toiminnasta ja siitä aiheutuneista päästöistä ja niiden vaikutuksista on laadittava tarkkailuun ja kirjanpitoon pohjautuva yhteenvetoraportti kahden kuukauden kuluessa koeluonteisen toiminnan päättymisestä. Raportti on toimitettava Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Raportista on käytävä ilmi ainakin seuraavat tiedot:
 - tiedot koetoiminta-ajasta
 - vastaanotettujen ja koetoimintaan käytettyjen jätteiden ja materiaalien määrät (t), jättekoodi, kuljettaja ja alkuperä sekä tuontipäivä
 - alueelta pois toimitettujen jätteiden laatu, määrä, toimituspaikka ja -aika ja kuljettaja
 - yhteenveto vesitarkkailusta ja sen tuloksista
 - yhteenveto mahdollisista poikkeus- ja häiriötilanteista, niiden ajankohdista, kestoajoista ja niistä aiheutuneista päästöistä ja muista ympäristöhaitoista sekä tehdyistä korjaavista toimenpiteistä sekä toimintaa koskevista yhteydenotoista
 - koetoiminnan keskeisimmät tulokset ja johtopäätökset koetoiminnan tavoitteet huomioiden sekä mahdolliset jatkotoimenpiteet
17. Mikäli koetoimintarakenne ei toimi suunnitellussa käyttötarkoituksessa, tulee toiminnanharjoittajan esittää hyväksyttäväksi suunnitelma rakenteen jättämiseksi paikoilleen.
18. Toiminnanharjoittajan on asetettava Oulunkaaren ympäristölautakunnalle 10 000 euron vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisen tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuus on toimitettava ennen koetoiminnan aloittamista. Vakuus palautetaan, kun koetoiminta-alueen kunnostus toiminnan loputtua on tehty hyväksyttävästi ja tämän päätöksen määräykset ovat täyttyneet.

Päätöksen perustelut

Ilmoituksessa on kyse ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentissa tarkoitettusta lyhytaikaisesta koeluonteisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on selvittää renkailla ja rengasrouheella toteutetun tärinävimennusrakenteen käyttökelpoisuus raideliikenteen aiheuttaman tärinän vaimentamisessa.

Ilmoituksen mukaan koeluonteinen toiminta toteutetaan ajalla 12.6.2023-31.12.2024. Ilmoituksen mukaisen toiminta-ajan voidaan katsoa olevan koetoiminnalta edellytettyä lyhytaikaista toimintaa.

Ympäristönsuojelulain 31 §:n 2 momentin mukaan koeluonteiseen toimintaan tarvitaan ympäristölupa, jos toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus. Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa tarvitaan toimintaan, josta saattaa aiheutua:

- 1) vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta
- 2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun noron pilaantumista
- 3) eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta.

Toimittaessa koeluonteisesta toiminnasta tehdyn täydennetyt ilmoituksen ja annettujen määräysten mukaisesti, koetoiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettua seurausta.

Ympäristönsuojelulain 122 §:n 1 momentin mukaan ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Lisäksi YSL:n 119 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on tarvittaessa annettava tarpeelliset määräykset 59 §:ssä tarkoitettua vakuudesta ja sen asettamisesta. Päätöksessä voidaan lisäksi antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille.

Täydennetyt ilmoituksen mukainen ja tämän päätöksen määräyksiä noudattava toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset. Koeluonteisesta toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän, pohja- tai pintaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella.

Asian käsittelyssä käytettyä lausuntomenettelyä laajempi kuuleminen ei ole katsottu olevan tarpeen, sillä ilmoituksen mukainen koeluonteinen toiminta ei ennalta arvioiden vaikuta oleellisesti yleisiin tai yksityisiin etuihin ja toiminta on lyhytaikaista.

Määräysten perustelut

Koeluonteinen toiminnan pituus on hyväksytty ilmoituksessa esitetyn mukaisena. Ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan koetoiminnassa on kyse lyhytaikaisesta toiminnasta. Toiminta voidaan katsoa lyhytaikaiseksi, kun koetoiminnaksi katsottava toiminta toteutetaan 31.12.2024 mennessä. Jätteiden vastaanotto rakenteisiin on määrätty lopetettavaksi hyvissä ajoin ennen koeluonteiseen toimintaan myönnetyn ajan päättymistä. Päätös koskee ainoastaan koeluonteista toimintaa, eikä toiminta jatkuvana ole tämän päätöksen nojalla mahdollista. (määräys 1)

Koeluonteisen toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus, jotta valvontaviranomainen voi valvoa toimintaa (määräys 2).

Koetoiminnassa vastaanotettavien ja käsiteltävien jätteiden laatu on rajoitettu ilmoituksen mukaisesti (määräys 3).

Jätteiden varastointia ja käsittelyä koskevilla määräyksillä turvataan osaltaan jätteiden asianmukainen käsittely. Varastointia koskevat määräykset on annettu ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. (määräys 4)

Ympäristövaikutusten minimoiseksi vastaanotettavien renkaiden tulee täyttää Valtioneuvoston asetuksessa 843/2017 määritetyt laatuvaatimukset ja haitallisten aineiden raja-arvot (määräys 5).

Pinta- ja pohjavesien laadun suojelemiseksi alueelle ei saa tuoda pilaantuneita maa-aineksia ja happamia sulfaattimaita. Maa-aineksen katsotaan olevan pilaantumaton silloin kun se on luonnontilaista tai sen sisältämät haitta ainepitoisuudet alittavat valtioneuvoston asetuksessa maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007) annetut kynnyksarvot. Toiminnassa on otettava huomioon vieraskasvilajien torjunta. Lain vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) 3 §:n mukaan vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että se voi päästä ympäristöön. (lupamääräys 6 ja 7)

Määräys 8 on annettu koetoiminnasta mahdollisesti aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ennakolta ja jos haittoja ilmenee, niiden korjaamiseksi. Jätelain 13 §:n mukaan jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Määräys 9 on annettu pintavesiin aiheutuvan kuormituksen minimoimiseksi.

Toiminta-ajat on määrätty pääosin ilmoituksen mukaisina. Kuormien vastaanottamisen rajoittaminen öisin ja lauantaisin on tarpeen lähimmille häiriintyvälle kohteille aiheutuvan haitan rajoittamiseksi. Määräys mahdollisista melumittauksista on annettu valvonnallisista syistä, jotta tarpeen vaatiessa voidaan selvittää toiminnasta aiheutuva todellinen melutaso. (määräys 10)

Koneiden ja polttoaineiden tilapäistä säilyttämistä sekä mahdollisia koneiden huoltotoimenpiteitä koskeva lupamääräys 11 on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi.

Lupamääräys 12 on annettu pilaantumisen ehkäisemiseksi ja häiriötilanteissa ja poikkeuksellisissa tilanteissa mahdollisesti syntyvien päästöjen ja niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Lupamääräyksellä varmistetaan myös tiedonkulku tilanteissa, joissa ympäristölle on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua suurta haittaa.

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Tarkkailumääräykset ovat tarpeen koeluonteisen toiminnan päästöjen ja niiden vaikutusten selvittämiseksi sekä valvontaa varten. Tarkkailun avulla vähennetään mahdollisten poikkeuksellisten tilanteiden ja niiden aiheuttaman ympäristön pilaantumisen riskiä ja voidaan tunnistaa haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksia myös normaalitoiminnassa. Analysoitavat aineet on määrätty ilmoituksen mukaisina. Lisäksi on analysoitava bentsotiatsoli-2-tioli, jota on Suomessa käytetty renkaiden valmistuksessa ja on määritelty kansallisessa menettelyssä vesiympäristölle haitalliseksi aineeksi (VNa 1022/2006). Näytteenotto koetoiminnan päättymisen jälkeen on määrätty toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuuden täyttämiseksi (YSL 527/2014 § 6). Näytteenoton asianmukaisuuden varmistamiseksi on edellytetty vesinäytteiden osalta sertifioitujen näytteenottajan ja akkreditoidun laboratorion käyttöä. (määräys 14)

Lupamääräykset 13, 15 ja 16 on annettu viranomaisen tiedonsaannin turvaamiseksi sekä valvonnan järjestämiseksi. Kirjanpitovelvoitteet on asetettu, jotta koeluonteisen toiminnan toteutuksen toimenpiteet ja tarkkailu tulevat asianmukaisesti kirjatuiksi. Jätteen käsittelijän ja tuottajan kirjanpidosta on säädetty jätteistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (978/2021). Loppuraportissa esitetään yhteenveto tehdyistä toimenpiteistä ja esitetään koetoiminnasta saadut tulokset.

Jätelain (646/2011) 5 b §:n kohdan 3 mukaan jäte joka on kierrätetty tai muuten hyödynnetty ei ole enää jätettä jos se täyttää käyttötarkoituksensa mukaiset tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten ja standardien mukainen. Mikäli koetoimintarakenne ei toimi suunnitelmassa käyttötarkoituksessa, tulee toiminnanharjoittajan esittää perustelut sille, että rakennetta ei katsota jätteeksi ja se voidaan jättää paikoilleen. (määräys 17)

Jätteen käsittelytoiminnalta vaadittavasta vakuudesta on säädetty ympäristönsuojelulain 59–61 §:issä. Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteenkäsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuuden on oltava riittävä ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Hakija on esittänyt vakuuden suuruudeksi 10 000 euroa. Toiminnan luonne ja laajuus sekä tässä lupapäätöksessä annetut määräykset huomioiden hakijan ehdotus on katsottu riittäväksi vakuuden määräksi. Vakuuden suuruutta harkitessa on otettu huomioon, mitä toiminta-alueelle mahdollisesti jäävien jätteiden käsittelyn kustannukset olisivat. (määräys 18)

Päätöksen voimassaolo

Koeluonteista toimintailmoitusta koskeva päätös on voimassa 31.12.2024 saakka.

Päätöksen täytäntöönpano

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta (ympäristönsuojelulaki 200 §).

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014) 5, 6, 27, 31, 59-61, 85, 119, 121, 122, 190-191, 200, 205 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2, 24, 26 §

Jätelain (646/2011) 5, 8, 13, 118-120 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021) 33, 36 §

Valtioneuvoston päätös melutason ohjeistoista (993/1992)

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) 3 §

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista 214/2007

Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017)

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006) liite 1 D

Oulunkaaren ympäristölautakunnan 24.2.2022 § 20 hyväksymä ympäristönsuojelua ja maa-aineksia koskevien suoritteiden maksutaksa

Asian valmistelija Nina Keränen, ympäristötarkastaja p. 040 186 5409

Maksut

Oulunkaaren ympäristölautakunnan päätöksellään 24.2.2022 § 20 hyväksymän ympäristönsuojelua ja maa-aineksia koskevien suoritteiden maksutaksan liitteenä olevan maksutaulukon kohdan 20 d perusteella koeluonteista toimintaa koskevan ilmoituksen (YSL 119 §) käsittelystä peritään **530,00 euroa**.

Muutoksenhaku Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus liitteenä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan julkisesti kuuluttamalla hallintolain 62 a §:ssä säädetyllä julkisella kuulutuksella (YSL 85 §). Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Utajärven kunnan verkkosivuilla.

Ote pöytäkirjasta:

GRK Suomi Oy
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Vs. ympäristöjohtajan päätösesitys

Ympäristölautakunta hyväksyy valmistelijan päätösesityksen.

Päätös

Ympäristölautakunta hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.